

Duffeltje

het Knuffeltje

HANDLEIDING VOOR DE LEERKRACHT
BIJ DE KNUFFEL EN HET BOEK

UPC Duffel
geestelijke gezondheidszorg
emmaüs

Inleiding

Het project Duffeltje, het Knuffeltje is ontstaan vanuit een samenwerking tussen UPC Duffel, de gemeente Duffel en de Duffelse scholen, het Netwerk Emergo (samenwerkingsverband GGZ regio Mechelen-Boom-Lier), CKG Bethlehem (Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning), CGG De Pont (Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg), PVT Schorshaegen (Psychiatrisch Verzorgingstehuis) en RC Pastel (Revalidatiecentrum). De knuffel en het (voor)leesboek zijn onderdeel van dit project. Het boek werd uitgegeven door uitgeverij Averbode. Deze handleiding hoort bij de knuffel en het boek.

Duffeltje is een knuffel die wordt ingezet in het psychiatrisch ziekenhuis en de andere organisaties die meewerken aan het project. Ook Joey (zo wordt een kangoeroe-baby in Australië genoemd) speelt daarbij een belangrijke rol. Wanneer een familielid zoals mama, papa, oma, opa, grote broer of zus wordt opgenomen in het psychiatrisch ziekenhuis, zijn Duffeltje en Joey er om het kind en zijn familie te helpen.

Duffeltje is er voor elk kind van wie een familielid in het ziekenhuis verblijft. De grote knuffel, Duffeltje, mag met het kind mee naar huis, op bezoek in het ziekenhuis, naar het CKG, de klas ... Het vingerpopje, Joey, houdt mama of papa in het ziekenhuis gezelschap. Zo hoeft niemand zich alleen te voelen.

Duffeltje heeft een vriendelijk gezicht waardoor kinderen gemakkelijk over hun zorgen en problemen kunnen vertellen. Omdat Duffeltje een kangoeroe is, heeft hij een buidel: een plekje voor Joey, maar ook om geheimen, briefjes, een leuke tekening ... in op te bergen. Duffeltje stelt de kinderen gerust, en troost ze met dikke knuffels. Want knuffelen, dat is iets wat Duffeltje goed kan.

Bij de knuffel hoort een prentenboek. Kleuters kunnen samen met mama of papa, een hulpverlener of een leerkracht in het boek kijken. Aan de hand van de tekeningen wordt er uitleg gegeven over het psychiatrisch ziekenhuis waar mensen een tijdje verblijven als ze veel 'kop-zorgen' hebben. Het ziekenhuis waar het in dit boek over gaat, staat in de gemeente Duffel. Daarom heet de knuffel 'Duffeltje'. Het verhaal geeft heel wat informatie over de werking van een psychiatrisch ziekenhuis, zodat kinderen beter begrijpen wat er daar gebeurt. Ouders, hulpverleners en leerkrachten krijgen via het boek taal aangereikt om met kinderen over dit thema te spreken. Aan oudere kleuters kan het boek worden voorgelezen en grotere kinderen kunnen het boek natuurlijk zelf lezen.

Deze handleiding biedt de leerkracht extra activiteiten en handvatten om met kleuters en kinderen uit het eerste en tweede leerjaar rond de knuffel en het prentenboek in de klas te werken. In deze handleiding kun je een QR-code vinden die gelinkt is aan een webpagina rond 'Duffeltje'. Daar vind je heel wat extra's zoals informatie, activiteiten, een liedje, enkele kleurplaten

© Uitgeverij Averbode, 2021

Een project van het Universitair Psychiatrisch Centrum Duffel in samenwerking met de gemeente Duffel, de Duffelse scholen, Netwerk Emergo, PVT Schorshaegen, RC Pastel, CKG Bethlehem en CGG De Pont

Tekst: Emy Geyskens

Illustraties: Ellen Clé

Eindredactie: Hanne Vanleeuw

Vormgeving: Els Vandervoort

Alle rechten voorbehouden.

Ontwikkelingsdoelen kleuters en eindtermen basisonderwijs

Op deze pagina's vind je de ontwikkelingsdoelen voor de kleuters en de eindtermen voor de leerlingen basisonderwijs terug.

Ontwikkelingsdoelen kleuters	p. 4 Het knuffeltjes-gesprek	p. 5 Ik leer je beter kennen	p. 8 Gezellig rusten met Duffeltje	p. 10 De gevoelsmeter	p. 13 Gevoelensrollen
1.1 De kleuters kunnen bij zichzelf onderkennen wanneer zij bang, blij, boos of verdrietig zijn en kunnen dit op een eenvoudige wijze uitdrukken.		X		X	X
1.2 De kleuters kunnen in een eenvoudige taal een recent gebeurde situatie waarbij zij betrokken waren in dialoog met een volwassene beschrijven en vertellen hoe zij zich daarbij voelden.				X	
1.3 De kleuters tonen in concrete situaties voldoende zelfvertrouwen in eigen mogelijkheden.	X	X	X	X	X
1.4 De kleuters kunnen in concrete situaties verschillende manieren van omgaan met elkaar herkennen en erover praten.	X	X	X	X	
1.5 De kleuters kunnen bij anderen gevoelens van bang, blij, boos en verdrietig zijn herkennen en kunnen meeleven in dit gevoel.	X	X	X	X	X
1.6 De kleuters weten dat mensen eenzelfde situatie op een verschillende wijze kunnen ervaren en er verschillend kunnen op reageren.	X	X	X	X	X
1.7 De kleuters kunnen een gevoeligheid tonen voor de behoeften van anderen.	X	X	X	X	X
1.8 De kleuters kunnen voor zichzelf opkomen door signalen te geven die voor anderen begrijpelijk en aanvaardbaar zijn.		X		X	X
1.9 De kleuters kennen en begrijpen omgangsvormen, leefregels en afspraken die van belang zijn voor het samenleven in een groep.				X	
1.10 De kleuters kunnen in concrete situaties met de hulp van een volwassene afspraken maken.		X			
1.11 De kleuters kunnen bij een activiteit of een spel in een kleine groep, controleren of de anderen zich aan de regels houden.		X			X
2.4 De kleuters herkennen vormen van afwijzend of waardierend reageren op het anders-zijn van mensen.	X	X			
2.5 De kleuters beseffen dat sommige mensen een andere levenswijze hebben dan zijzelf, als ze geconfronteerd worden met beelden, informatie of mensen uit een andere cultuur.		X			

Eindtermen basisonderwijs	p. 4 Het knuffeltjes-gesprek	p. 5 Ik leer je beter kennen	p. 8 Gezellig rusten met Duffeltje	p. 10 De gevoelsmeter	p. 13 Gevoelensrollen
1.1. De leerlingen drukken in een niet-conflictgeladen situatie, eigen indrukken, gevoelens, verlangens, gedachten en waarderingen spontaan uit.		X			
1.2 De leerlingen kunnen in omgang met anderen respect en waardering opbrengen.		X	X	X	
1.3 De leerlingen kunnen zorg opbrengen voor iets of iemand anders.	X			X	
1.4 De leerlingen kunnen hulp vragen en zich laten helpen.				X	
1.6 De leerlingen kunnen kritisch zijn en een eigen mening formuleren.				X	
1.8 De leerlingen kunnen zich discreet opstellen.		X	X	X	
2. De leerlingen kunnen in functionele situaties een aantal verbale en niet-verbale gespreksconventies naleven.	X			X	
3. De leerlingen kunnen samenwerken met anderen, zonder onderscheid van sociale achtergrond, geslacht of etnische origine.					X

Het knuffeltjes-gesprek

Lesdoelen

- De kinderen praten in een veilige omgeving zonder angstgevoelens.
- De kinderen leven zich in de leefwereld van anderen in.
- De kinderen troosten elkaar of geven troost aan een ander.
- De kinderen proberen voor zichzelf te zorgen door hun emoties te kanaliseren met een activiteit of een object dat troost biedt.

Materiaal

- Kussens, knuffels (persoonlijke of klasknuffels)
- Het (voor)leesboek 'Duffeltje, het Knuffeltje'

Inleiding

Jullie hebben het verhaal van 'Duffeltje, het Knuffeltje' beluisterd. Maar nu gaan jullie Duffeltje nog wat beter leren kennen. Neem je knuffels (persoonlijke of klasknuffels) er maar bij, dan maken we het gezellig!

Verloop

- De kinderen nemen hun lievelingsknuffel mee naar de klas.
- Ze stellen hun knuffel even voor aan elkaar. Ze lichten ook toe hoe deze knuffel hen troost, geruststelt ... en geven zo de gelijkenissen aan met Duffeltje in het verhaal.
- Maak het gezellig in de klas. De kinderen kunnen daarbij in een leeshoek op kussens zitten.
- Bespreek met de kinderen wat ze nog weten over het verhaal 'Duffeltje het Knuffeltje'. Wat weten ze nog over Duffeltje zelf? Ze proberen ook het karakter van Duffeltje te omschrijven.
- De leerkracht kan Duffeltje ook zelf vragen aan de kinderen laten stellen:
 - bv. Duffeltje vraagt:
 - Weten jullie wie ik ben?
 - Weten jullie wat ik doe?
 - Waarom verblijven sommige mama's en papa's in zo'n ziekenhuis?
 - Kunnen de kinderen ook ergens terecht?
 - Kennen jullie Joey nog?

Ik leer je beter kennen

Lesdoelen

- De kinderen praten in een veilige omgeving zonder angstgevoelens.
- De kinderen leven zich in de leefwereld van anderen in.
- De kinderen troosten elkaar of geven troost aan een ander.
- De kinderen verwoorden wat 'troosten', 'troost' is.
- De kinderen spelen de memory op een eerlijke manier.

Materiaal

- Druk de tekeningen met opdrachten af voor elk kind (voor een meer duurzaam gebruik kun je het spel lamineren)
- De verduidelijkende tekst bij het spel

Inleiding

In het verhaal ontmoet Fien enkele kinderen die in een gelijkaardige situatie verkeren. Die herkenbaarheid is belangrijk, want dikwijls denken kinderen dat ze een grote uitzondering zijn. In het verhaal zegt Fien het zo:

Fien zucht: 'Ik ben dus niet de enige met een mama of papa met zoveel kop-zorgen ...'

Kinderen van wie een ouder in een psychiatrisch ziekenhuis verblijft, of van wie de ouders psychische problemen hebben, durven er vaak met niemand over praten. Het kan zijn dat ze op die manier hun verdriet, angsten en onzekerheden opkroppen.

Spreek over de situatie, een bemoedigend woordje, maar ook fysieke nabijheid onder de vorm van een knuffel of een schouderklopje kunnen troost en steun bieden. Om verschillende redenen kunnen kinderen het ook moeilijk hebben met fysieke uitingen van nabijheid. Het is belangrijk dat we dat respecteren.

Met dit spel kun je kinderen op een veilige manier met nabijheid laten experimenteren.

Verloop

Voordat je de klas in tweetallen verdeelt, overloop je alle prenten en hun betekenis.

Via het spel ga je met elkaar praten en elkaar beter leren kennen. Je zal merken dat je sommige dingen gemeenschappelijk hebt en dat je in andere dingen net van elkaar verschilt. Dat is normaal, want we zijn allemaal anders. Wanneer je elkaar goed leert kennen voel je elkaar gemakkelijker aan.

- Kun je in je eigen woorden uitleggen wat troosten betekent? (bv. wanneer iemand droef is, tonen dat je er voor hem of haar bent. Iemand proberen weer op te beuren, te steunen ...)
- Wanneer heb je al eens iemand getroost?
- Wie troost er jou wanneer je verdrietig bent?
- ...

Wanneer de betekenis van de prenten duidelijk is, gaan de kinderen het spel spelen.

Laat de kinderen een vriendje kiezen of verdeel de groep zelf in tweetallen (hou rekening met het welbevinden van de leerlingen – kies de tweetallen in functie van de veiligheid van elk kind).

Speel het spel.

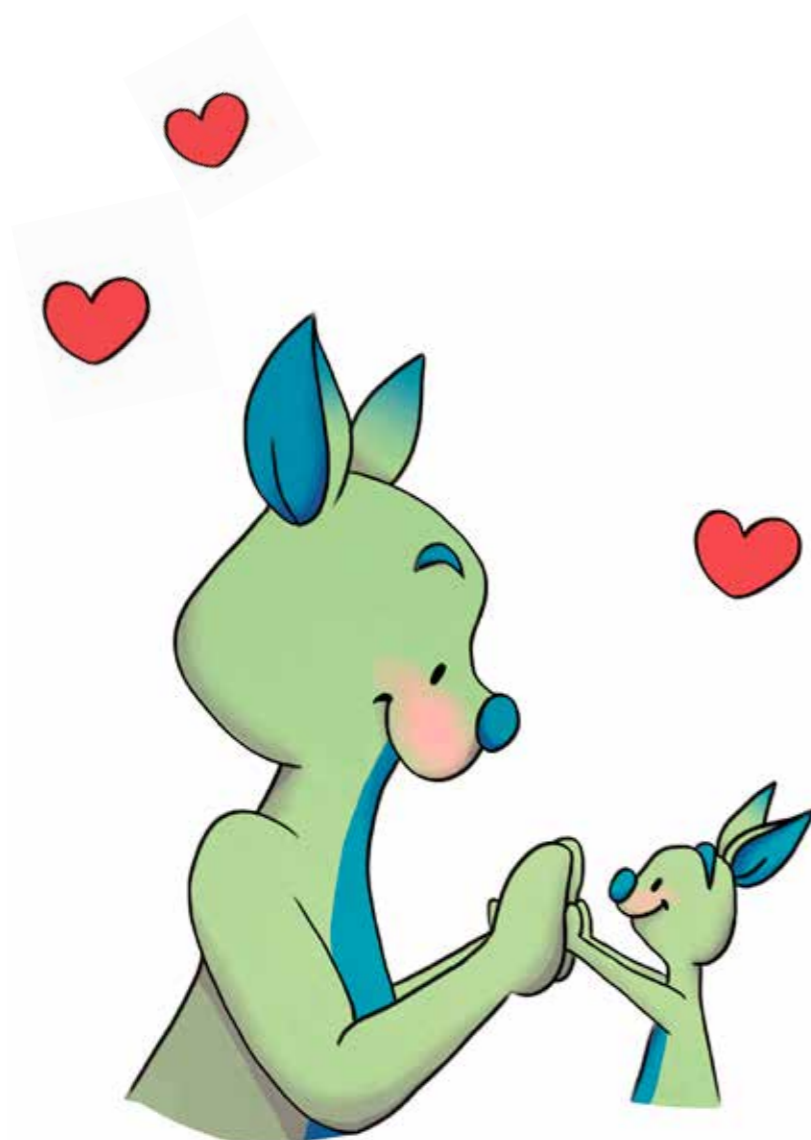
Op de volgende pagina vind je de tekeningen met opdrachten bij het spel.

Slot

Bespreek nadien het verloop: wat ging er vlot? Wat ging er minder vlot?

Welke opdrachten vond je fijn? Welke opdrachten vond je misschien minder fijn?

Welke opdrachten zouden troost kunnen bieden wanneer iemand verdrietig is? (bv. iets liefs in elkaars oor fluisteren, vertellen wat je leuk vindt aan elkaar ...)

Geef elkaar een dikke knuffel of een hand.

Kijk zolang mogelijk in elkaars ogen. Wie wint dit spel?

Vertel van welk lied je blij wordt.

Vertel wat je lievelingseten is.

Vertel wat het leukste moment van de dag was.

Teken met je vinger een figuurtje op elkaars rug. Kan de andere raden wat het is?

Bedenk samen een gekke naam voor een fantasie-bloem. Hoe ziet die bloem eruit?

Speel het spel 'Ik zie, ik zie, wat jij niet ziet!' Zoek een voorwerp, vertel hoe het eruitziet, maar zeg niet wat het is. Kan de andere het raden?

Geef jezelf een massage (of de ander als die dat wil).

Vertel over je lievelingsdier. Wat is er zo bijzonder aan? Luister maar naar elkaar!

Aan wie durf jij je geheimen vertellen?

Teken je beste vriend of vriendin. Inkleuren kan later.

Vertel wat jullie het allerleukste vinden aan elkaar!

Leg elkaars handpalmen tegen elkaar. Tel dan samen tot 20.

Fluister een lieve, grappige, gekke zin in elkaars oor.

Vertel welk je lievelingsboek is.

Gezellig rusten met Duffeltje

Lesdoelen

- De kinderen vertellen waarom zij niet de schuld zijn van een groter probleem.
- De kinderen weten dat er diverse aanspreekpunten zijn om hun problemen aan te kaarten.
- De kinderen proberen voor zichzelf te zorgen door iets te doen of iets vast te pakken wat hun troost biedt.
- De kinderen proberen voor zichzelf te zorgen door hun emoties te kanaliseren met een activiteit die of een object dat hun troost biedt.

Materiaal

- Knuffeltje (de kinderen brengen hun lievelingsknuffel of Duffeltje van thuis mee)
- Rustige muziek
- Eventueel ook een kleurplaat (of mandala)
- Ruimte waar ze rustig kunnen neerliggen (niet te koud, voldoende ruimte ... bv. een gymzaal)

Inleiding

Ben je bang? Of net heel boos? Of misschien wil je heel hard huilen? Dat mag natuurlijk! Alle gevoelens mogen een plaats krijgen in ons leven. Maar op dit moment wil je gewoon weer rustig worden. Neem je knuffel bij je. Voer dan deze rustgevende oefeningen uit.

Verloop

Lees het stukje rond de thuissituatie bij Fien voor.

Thuis dronk mama veel pintjes. Dan begon ze vaak te huilen. Als Fien daaraan denkt, wordt ze stil. Heel stil. Duffeltje merkt het op. Wanneer mama even naar het toilet gaat, kruipt Duffeltje dicht tegen Fien aan. 'Waarover pieker je?' vraagt Duffeltje. Fien zucht: 'Het is mijn schuld dat mama hier is. Ik ben soms erg druk. Zo heb ik mama heel moe gemaakt ...'

Bespreek het fragment met de kinderen.

- Fien denkt dat het haar schuld is dat haar mama in het kopzorgen-ziekenhuis is terechtgekomen. Wat denken jullie daarvan? Waarom?
- Wanneer we ons niet goed voelen, doen we soms een beetje anders. Soms worden kinderen heel stil en durven ze niet meer praten, ze willen zich misschien zelfs verstoppen ... Andere kinderen worden plots veel drukker en maken meer lawaai. Wat doet Fien, denk je? *(Ze zegt zelf dat ze soms erg druk is.)*
- Wat kan Fien doen om weer rustig te worden? *(Kleuren, muziek opzetten, naar een veilig plekje gaan ...)*
- Wat doe jij als je verdrietig bent en mama of papa niet in de buurt zijn om je te troosten? *(Je kunt praten met de juf of meester, praten met je oma of opa, tante of nonkel ... met iemand die je vertrouwt.)*
- Je kunt ook alleen zijn met je verdriet, en je kunt oefenen om het rustig te maken in jezelf.
- Muziek kan daarbij helpen.

De kinderen zoeken een plaats in de ruimte waar ze rustig kunnen neerliggen.

Vraag de kinderen om hun knuffel op hun buik te leggen.

Zet rustige muziek op en geef de kinderen dan deze instructies:

1. Leg je knuffel (of Duffeltje) op je buik.
2. Adem diep in (probeer zeker tot zes te tellen). Maak van je buik een ballon. Je knuffel gaat nu wat omhoog.
3. Hou je adem even in en gooi een glimlach naar je knuffel hoog op je buik.
4. Adem dan weer langzaam uit. Probeer het zachtjes te doen en probeer je adem niet in één keer te lossen (probeer het nu meer dan zes tellen!).
5. Herhaal dat nog enkele malen.
6. Je knuffel wordt er rustig van. Hij is misschien al in slaap gevallen? En jij ook?

Slot

Vraag naar de beleving van de kinderen tijdens deze oefening. Wat ging er al vlot? Wat lukte er minder goed?

Bespreek wat de kinderen thuis doen om rustig te worden.

Raad de kinderen aan om deze rustgevende oefening zoveel mogelijk te herhalen wanneer ze zich onrustig voelen.

Tot slot kun je hen ook een tekening van Duffeltje laten inkleuren (of een mandala).

De kinderen kiezen een kleurplaat uit.

De kinderen delen even met elkaar hoe ze zich op dat moment voelen.

Stel hen gerust dat elk gevoel mag worden geuit. Wanneer kinderen hun gevoel niet wensen te delen, mogen ze ook gewoon 'pas' zeggen.

Ze kleuren de kleurplaat in naar hun eigen gevoel. Er is geen mooi of lelijk, juist of fout.

Ze kiezen de kleuren naar hoe ze zich op dat moment voelen en welke kleuren zij bij dat gevoel vinden passen.

De gevoelsmeter

Lesdoelen

- De kinderen weten dat er diverse aanspreekpunten zijn om hun problemen aan te kaarten.
- De kinderen durven hulp te vragen als ze dat nodig hebben.
- De kinderen praten in een veilige omgeving zonder angstgevoelens.
- De kinderen leven zich in de leefwereld van anderen in.

Materiaal

- De gevoelsmeter in het groot (A2-formaat)
- De gevoelsmeter op een A4-blad voor elk kind
- Kleurpotloden
- Twee wasknijpers voor elk kind, met hun naam erop

Inleiding

Het is belangrijk dat kinderen hun gevoelens kunnen uiten en niet alleen met verdriet, angst, boosheid ... blijven rondlopen. Helaas spreken niet alle kinderen even gemakkelijk over hun gevoelens. Soms vinden ze simpelweg de woorden niet om hun gevoel te omschrijven. Dat gebeurt ook in het verhaal van Duffeltje:

Onderweg is Fien een beetje stil.

'Wil je erover praten?' vraagt Duffeltje.

Maar Fien praat niet zo graag over mama en haar verdriet.

Het is belangrijk dat ze hun gevoelens herkennen en er op verschillende manieren mee leren omgaan.

Een gevoelsmeter in de klas kan daarbij een goede hulp zijn. Ook thuis kunnen de kinderen er gebruik van maken.

Verloop

Zet de kinderen bij voorkeur in een kring of in een gezellige hoek. Zorg ervoor dat iedereen aan het woord komt en dat de kinderen respect hebben voor elkaar tijdens het gesprek.

Verwijs naar het verhaal van Duffeltje. Duffeltje nodigt Fien uit om te praten over haar verdriet, maar Fien doet dat niet zo graag. Wie praat er vlot over zijn gevoelens? Wie minder vlot? Met wie kunnen de kinderen goed praten wanneer er iets scheelt? Wie durven zij in vertrouwen nemen? Vertel de kinderen ook dat je niet altijd iets hoeft te zeggen om iets duidelijk te maken aan elkaar, bijvoorbeeld *Duffeltje geeft Fien drie knijpjes in haar hand.*

Hebben de kinderen met hun mama, papa, oma, opa ook zo'n soort van codetaal of gewoonte?

Overloop daarna alle gevoelens op de gevoelsmeter. Herkennen de kinderen die gevoelens? Wanneer hebben ze zich voor het laatst nog zo gevoeld? Wat doe je wanneer je je zo voelt? ... Laat ze daarover met elkaar in gesprek gaan.

Leg uit dat er nog veel andere gevoelens zijn. Het lege emoticon onderaan geeft kinderen de kans op eender welk moment een emotie toe te voegen die ze niet kunnen aanduiden op de gevoelsmeter.

Bespreek ook dat gevoelens doorheen de dag kunnen wijzigen. Dat is normaal en dat mag ook. Niemand hoeft zich de hele dag 'fantastisch' te voelen.

Neem het verhaal van Duffeltje erbij. Welke emoties herinneren de kinderen zich uit het verhaal? (bv. opluchting wanneer Fien merkt dat ze niet de enige is in een dergelijke situatie, verdrietig wanneer ze mama moet missen, schuldig wanneer ze speelt met de vrienden en ze mama alleen ziet zitten ...)

Laat de kinderen de emoticons inkleuren. De kinderen kiezen welke kleuren bij de emoticons passen. Ze vertellen hierover, bijvoorbeeld een blij gevoel vraagt gemakkelijk om felle, lichte kleuren ...

Wanneer de kinderen klaar zijn, krijgen ze allemaal twee wasknijpers met hun eigen naam erop. De kinderen nemen een gevoelsmeter (A4) mee naar huis, want die kan thuis ook worden ingezet. Leg de werking ervan uit aan de ouders.

De andere gevoelsmeter druk je af op A2-formaat. Je kunt de meter ook natekenen op een groot stuk behangpapier. Die meter hang je vooraan in de klas op.

Kies een vast tijdstip, bijvoorbeeld net na de middagpauze, om de gevoelsmeter samen te gebruiken. De kinderen duiden aan hoe ze zich voelen en daarna maak je even tijd om er samen over te spreken (niet forceren).

- Welk gevoel heb je aangeduid?
- Ben je met dit gevoel opgestaan?
- Is er iets gebeurd?
- Is het een fijn gevoel?
- Wat heb je nodig? (troost, een knuffel, eens hard roepen, muziek)

Slot

Door met elkaar te spreken, leren de kinderen elkaar ook beter kennen. Zorg voor een veilige omgeving en forceer niets of niemand. Durf in een veilig kringgesprek moeilijke onderwerpen bespreekbaar te maken. De gevoelsmeter kan daarbij een eerste stap zijn.

Probeer voldoende stil te staan bij het welbevinden van je klasgroep.

Wanneer een kind meermaals aangeeft droef te zijn, kun je een individueel gesprekje aanknopen.

Ook prentenboeken kunnen helpen om moeilijke onderwerpen bespreekbaar te maken, bijvoorbeeld wanneer een kind wordt gepest, met ziekte of dood wordt geconfronteerd ...

Gevoelsmeter

blij

verdrietig

verbaasd

bang

boos

Gevoelens rollen

Lesdoelen

- De kinderen duiden een gevoel aan op de gevoelsmeter na het beluisteren van een bepaalde situatie.
- De kinderen proberen gevoelens te omschrijven.
- De kinderen beseffen dat er heel veel gevoelens bestaan.

Materiaal

- De gevoelsmeter in het groot afgedrukt
- De situaties die je voorleest aan de kinderen in de klas
- Twee wasknijpers per kind
- Een dobbelsteen

Inleiding

De kinderen proberen taal te geven aan de gevoelens die Fien in het verhaal ervaart. Ze praten daarover in de grote groep met elkaar.

Verloop

Je vertelt dat je samen met de kinderen gaat spreken over de gevoelens van Fien in het verhaal. Herkennen ze het gevoel? Laat hen het gevoel aanduiden op hun gevoelsmeter. Vraag daarna wie dat ook al eens voelde en in welke situatie. De kinderen luisteren naar elkaar.

Laat een kind naar voren komen en laat hem of haar gooien met de dobbelsteen. Wanneer het cijfer al is gegooid, mag het kind nog eens gooien. Je leest de situaties voor die beschreven staan en bespreekt ze met de groep. De kinderen nemen de gevoelsmeter erbij en plaatsen de wasknijper bij het gevoel dat er volgens hen bij past. De situaties komen allemaal uit het verhaal van Duffeltje. Wanneer het gevoel niet op hun meter terug te vinden is, proberen ze het gevoel zelf te omschrijven.

Slot

Tot slot concludeer je dat gevoelens niet de hele dag hetzelfde zijn en kunnen 'rollen' zoals de dobbelsteen, net als bij Fien. Maar alle gevoelens mogen gevoeld worden.

Daarbij verwijst je naar de werking van de gevoelsmeter in de klaspraktijk.

	<p>Voor haar opname in het ziekenhuis had mama geen zin meer in knuffels geven.</p> <p>Soms lag ze de hele dag in de zetel, in het donker. Ze dronk veel pintjes om zich beter te voelen. Dan werd Fien een beetje boos.</p>
	<p>Wanneer mama even naar het toilet gaat, kruipt Duffeltje dichterbij Fien aan.</p> <p>'Waarover pieker je?' vraagt Duffeltje.</p> <p>Fien zucht: 'Het is <i>mijn</i> schuld dat mama hier is. Ik ben soms erg druk. Zo heb ik mama heel moe gemaakt ...'</p>
	<p>Fien kijkt even naar mama.</p> <p>Ze zit nog steeds op haar plekje in het cafetaria.</p> <p>Fien voelt zich een beetje schuldig.</p> <p>Ze maakt zoveel plezier met haar nieuwe vrienden en mama zit daar maar ...</p>
	<p>Duffeltje zegt: 'Ik spring van huis naar huis en doe mijn best om veel kinderen te helpen.'</p> <p>'Maar als je me nodig hebt, zal ik er zijn voor jou', belooft Duffeltje.</p> <p>Nu is het Fien die een sprongetje maakt: een vreugdesprong!</p>
	<p>'Duffeltje is bij me blijven slapen, maar vanmorgen lag ik helemaal alleen in bed. Weten jullie waar Duffeltje naartoe kan zijn?'</p> <p>Loan en Sam houden hun lippen stijf op elkaar.</p> <p>Wat houden ze verborgen?</p> <p>Waar is Duffeltje toch gebleven?</p>
	<p>Juf Hilde knikt.</p> <p>Duffeltje is er voor haar en voor andere kinderen die in hetzelfde schuitje zitten.</p> <p>Fien lacht en zegt: 'Nee, juf, voor alle kindjes die in hetzelfde buideltje zitten!'</p> <p>Iedereen proest het uit!</p>

Zingen met Duffeltje

Materiaal

Op deze pagina vind je een QR-code. Met die QR-code kom je terecht op een webpagina van 'Duffeltje, het Knuffeltje'. Je kunt er de partituur en de tekst van het liedje downloaden. Je vindt er ook een gezongen versie van het lied door een kinderkoor, een instrumentale versie om mee te zingen en een dansje op de melodie van 'Duffeltje'.

Inleiding

Duffeltje springt erg ver en geeft de dikste en liefste knuffels. Maar wist je dat hij ook wondermooi zingt? Doe jij met Duffeltje mee? Daar wordt de lieve kangoeroe vrolijk van. Jij vast ook!

Verloop

Oefen het lied in met de kinderen.

Slot

Geef het muziekblad mee naar huis. Dat muziekblad vind je terug op de webpagina van Duffeltje, het Knuffeltje'. Zo kunnen de kinderen thuis verder oefenen.

Zich thuis voelen

Materiaal

- Voor elk kind een leeg A4-blad
- Scharen, tekengerei, plakband, lijmstiften
- Eventueel tijdschriften

Inleiding

Wanneer kinderen groter worden, ontdekken ze dat elk gezin een beetje anders is. Niet alle kinderen wonen bijvoorbeeld samen met hun mama én papa in hetzelfde huis. Er zijn alleenstaande mama's en papa's, en mama's en papa's die gescheiden zijn. Sommige kinderen hebben twee mama's of twee papa's. Andere kinderen worden opgevangen door oma en opa, of wonen zoals Fien een tijdje in het CKG, wanneer hun ouders het moeilijk hebben.

Het is belangrijk dat kinderen weten hoe divers onze maatschappij is en dat ze die diversiteit leren waarderen.

Verloop

Fien, het meisje uit het verhaal, verblijft in het CKG. Wat weten de kinderen er al over? Lijkt het hun daar fijn? En waar verblijft mama? Lijkt het mama daar fijn? (Ze heeft heel wat activiteiten, vergelijk die met de dag van Fien en met hun eigen dagverloop).

Bespreek met de kinderen wat het betekent je ergens 'thuis te voelen' (mensen die aardig voor je zijn, je eigen spullen, een veilig gevoel hebben ...). Waar voelen zij zich thuis? En waar nog ...? (bijvoorbeeld bij oma en opa ...)

Hoe kunnen ze zich thuis voelen in hun klas? Wat is daarvoor nodig? (je veilig voelen, vrienden, elkaar troosten wanneer het misgaat ...)

Geef elk kind een wit A4-blad (lange zijde onderaan). Dat wordt nu hun kamer. Laat de kinderen het er gezellig maken: ze tekenen er zelf een bed in, een kast ... waar en hoe ze wensen.

Tip: Je kunt ook gebruikmaken van tijdschriften (knippen/plakken).

Wanneer hun kamer klaar is, maak je er één groot huis (of één grote thuis) van, door de kamers onder elkaar, naast elkaar, boven elkaar ... op te hangen. Bevestig ze met plakband aan elkaar.

Geef het huis een zichtbare plaats in de klas!

Slot

Praat met de kinderen over de opdracht. Maak daarbij eventueel klasafspraken, zodat alle kinderen zich ook echt thuis voelen in de klas.

Je kunt hier ook één keer per week even op terugkomen (bv. om de schoolweek af te sluiten).

- Wanneer had je een prettig gevoel in de klas?
- Hoe kwam dat?
- Wanneer had je een minder prettig gevoel?
- Hoe kunnen we dat vermijden in de toekomst? ...

Filosoferen met kinderen

Materiaal

- Elk kind brengt een foto van zichzelf mee naar de klas
- Een prent van Duffeltje voor elk kind
- Plakband, een lijmstift, tekengerei, schrijfgerei

Inleiding

Kleine kinderen zijn de beste filosofen die er zijn. Ze worden nog niet gehinderd door kennis en denken spontaan over elke vraag na. Door vrij na te denken samen met anderen leert het kind over zichzelf en de wereld. De betekenis van woorden en concepten worden zo steeds verder uitgebreid en verscherpt. Zo vergroten ze hun zelfvertrouwen en ontwikkelen ze hun gespreksvaardigheden.

In een filosofisch gesprek zijn kinderen vrij om over hun gedachten en ideeën te spreken. Stel zelf verrassende vragen en durf doorvragen. Op die manier voelen de kinderen zich aangemoedigd om hun eigen mening te geven en vrijuit met elkaar te praten.

Verloop

Ga met de kinderen in een kring of in een gezellige hoek zitten.

Maak met hen afspraken over het gesprek.

Voorbeeld:

Start bijvoorbeeld met het voorlezen van het laatste deeltje van het verhaal:

Macy, die naast Fien zit, steekt haar vinger hoog in de lucht: 'Wij vinden het wel goed dat Duffeltje er is voor Fien. Dan voelt ze zich vast niet meer alleen!'

Juf Hilde knikt. Duffeltje is er voor haar en voor andere kinderen die in hetzelfde schuitje zitten. Fien lacht en zegt: 'Nee, juf, voor alle kindjes die in hetzelfde buideltje zitten! Iedereen proest het uit!'

Want ook wanneer het moeilijk gaat, mag er al eens gelachen worden.

Sta bijvoorbeeld stil bij die laatste zin. Filosofer erover met de kinderen.

Daarbij kunnen volgende vragen aan bod komen.

- Is het wel oké dat iedereen het uitproest? Voelt Fien zich daar goed bij, denk je? Waarom wel of waarom niet?
- Waarom lachen mensen eigenlijk?
- Maakt lachen ons gelukkiger?
- Kan lachen opluchten?
- Mag je met alles lachen? Waarom wel of waarom niet?
- Zijn er mensen die niet kunnen lachen, denk je?
- Kunnen dieren ook lachen?
- Wat als iemand het niet fijn vindt wanneer je lacht?
- Wat is het verschil tussen lachen en uitlachen?

Elkaar kunnen troosten is fijn, zeker wanneer de klas aanvoelt als een thuis. Maar ook samen lachen moet zeker kunnen. Dat maakt van ons een fijne groep waar iedereen zich thuis voelt.

Zorg voor een foto van elk kind van de klas.

Elk kind krijgt ook de prent van Duffeltje. De kinderen mogen hun foto plakken in de buidel van Duffeltje. Daar voelen ze zich welkom. Verder mogen ze in de prent van Duffeltje namen schrijven, of foto's van mensen of dieren plakken, die troost kunnen bieden als ze het lastig hebben.

Voor de leerlingen eerste graad:

Deze kinderen kunnen ook titels van liedjes opschrijven die zij graag beluisteren als ze droevig zijn. Verwijs daarbij naar de oefening om rustig te worden. Het mag natuurlijk ook een vrolijk nummer zijn.

Wat eten en drinken de kinderen graag? Dat tekenen of plakken de kinderen bij de mond van Duffeltje.

Bij de handen van Duffeltje tekenen ze iets wat ze doen als ze droevig zijn.

Bij de poten tekenen de kinderen iets waar ze graag naartoe gaan, of ze tekenen hun plekje waar ze gaan zitten als ze verdrietig zijn.

Slot

Laat de kinderen die het wensen hun kangoeroe met foto (en eventuele schrijfsels) tonen aan elkaar en kort even toelichten.

Bespreek daarna ook het verloop van het filosofisch gesprek met de kinderen.

Wat ging er vlot? Wat ging er moeilijk? Vond je het fijn om te filosoferen? Wil je dat nog eens doen?

Je kunt af en toe met de leerlingen filosoferen aan het einde van een schooldag of tijdens een moment waarop je wat rust wilt inbouwen. Het onderwerp kies je zelf. Als de leerlingen maar filosoferen, is de opdracht geslaagd!

